

Ogólne wytyczne dot. urządzania i utrzymania placów zabaw

Usytuowanie placu zabaw:

- Plac zabaw dla dzieci należy sytuować:
 - w odległości minimum 10 m od linii rozgraniczających ulicę, od okien pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi oraz od miejsc gromadzenia odpadów,
 - na terenach, których nasłonecznienie wynosi co najmniej 4 godziny, liczone w dniach równonocy (21 marca i 21 września) w godzinach 10⁰⁰ - 16⁰⁰; w zabudowie śródmiejskiej dopuszcza się nasłonecznienie nie krótsze niż 2 godziny,
 - z zachowaniem minimalnej odległości od wydzielonych miejsc postojowych, w tym również zadaszonych lub otwartego garażu wielopoziomowego dla samochodów osobowych:
 - 7 m - w przypadku 4 stanowisk włącznie,
 - 10 m - w przypadku 5 do 60 stanowisk włącznie,
 - 20 m - w przypadku większej liczby stanowisk,
 - w parkach i na zieleńcach z dala od ruchliwych ulic.
- Na placu zabaw powinny być wydzielone odrębne obszary dla dzieci z różnych grup wiekowych (zalecenie to dotyczy szczególnie najmłodszej grupy wiekowej dzieci). Centralnie położony obszar na placu powinien być wspólny dla wszystkich.

Normy dotyczące bezpieczeństwa na placach zabaw:

- Obowiązujące do 11 lipca 2008r.:
 - **PN-EN 1176-1-2000** - Wyposażenie placów zabaw. Część 1. Ogólne wymagania bezpieczeństwa i metody badań.
 - **PN-EN 1176-2-2001** - Wyposażenie placów zabaw. Część 2. Dodatkowe, specjalne wymagania bezpieczeństwa i metody badania dla huśtawek.
 - **PN-EN 1176-3-2001** - Wyposażenie placów zabaw. Część 3. Dodatkowe, specjalne wymagania bezpieczeństwa i metody badań dla zjeżdżalni.
 - **PN-EN 1176-5-2001** - Wyposażenie placów zabaw. Część 5. Dodatkowe, specjalne wymagania bezpieczeństwa i metody badań dla karuzeli.
 - **PN-EN 1176-6-2001** - Wyposażenie placów zabaw. Część 6. Dodatkowe, specjalne wymagania bezpieczeństwa i metody badań dla urządzeń kołyszących.
 - **PN-EN 1176-7-2000** - Wyposażenie placów zabaw. Część 7. Wskazówki instalowania, sprawdzania, konserwacji i eksploatacji.
 - **PN-EN 1177-2001** - Nawierzchnie placów zabaw amortyzujące upadki. Wymagania bezpieczeństwa i metody badania.
- Obowiązujące od 11 lipca 2008r.:
 - **PN-EN 1176-1-2008** - [Wyposażenie placów zabaw i nawierzchnie. Część 1. Ogólne wymagania bezpieczeństwa i metody badań.](#)
 - **PN-EN 1176-2-2008** - [Wyposażenie placów zabaw i nawierzchnie. Część 2. Dodatkowe wymagania bezpieczeństwa i metody badań huśtawek.](#)
 - **PN-EN 1176-3-2008** - [Wyposażenie placów zabaw i nawierzchnie. Część 3. Dodatkowe wymagania bezpieczeństwa i metody badań zjeżdżalni.](#)
 - **PN-EN 1176-4-2008** - [Wyposażenie placów zabaw i nawierzchnie. Część 4. Dodatkowe wymagania bezpieczeństwa i metody badań kolejek linowych.](#)
 - **PN-EN 1176-5-2008** - [Wyposażenie placów zabaw i nawierzchnie. Część 5. Dodatkowe wymagania bezpieczeństwa i metody badań karuzeli.](#)

- [PN-EN 1176-6-2008](#) - [Wyposażenie placów zabaw i nawierzchnie. Część 6. Dodatkowe wymagania bezpieczeństwa i metody badań urządzeń kołyszących.](#)
- [PN-EN 1176-7-2008](#) - [Wyposażenie placów zabaw i nawierzchnie. Część 7. Wytyczne instalowania, sprawdzania, konserwacji i eksploatacji.](#)
- [PN-EN 1176-10-2008](#) - [Wyposażenie placów zabaw i nawierzchnie. Część 10. Całkowicie obudowany sprzęt do zabaw.](#)
- [PN-EN 1176-11-2008](#) - [Wyposażenie placów zabaw i nawierzchnie. Część 11. Dodatkowe wymagania bezpieczeństwa i metody badań przestrzennych konstrukcji sieciowych.](#)

Wykaz najczęściej wykrywanych nieprawidłowości na placach zabaw

1. Brak ogrodzenia.

Ogrodzenie ma zabezpieczyć przed wybieganiem dzieci poza plac oraz przed dostępem zwierząt.

2. Brak regularnych przeglądów i konserwacji.

Urządzenia bez nadzoru i bieżącej konserwacji mogą zagrażać bezpieczeństwu użytkowników. Dotychczas obowiązująca norma PN-EN 1176-1 narzuca trzy rodzaje przeglądów, których częstotliwość uzależniona jest głównie od obciążenia obiektu:

- regularna kontrola przez oględziny (co 1 - 7 dni),
- kontrola funkcjonalna (co 1 - 3 miesiące),
- coroczna kontrola podstawowa.

Kontrola regularna realizowana jest poprzez oględziny. Celem jej jest wykrycie zagrożeń wynikających ze zużycia elementów urządzeń oraz skutków wandalizmu.

Podczas **kontroli funkcjonalnej** należy sprawdzić stabilność urządzenia, jego funkcjonalność, zużycie i kompletność elementów.

Celem **kontroli corocznej** jest ocena stanu fundamentów, nawierzchni, ujawnienie skutków korozji. Może to wymagać odkopania lub wymontowania różnych części. Kontrolę coroczną należy zlecić osobom posiadającym uprawnienia do pełnienia czynności kontrolnych urządzeń technicznych. Powinna być przeprowadzona po zimie. Wynikiem tej kontroli jest dokument stwierdzający stan sprawności technicznej urządzenia.

Place zabaw podlegają również obowiązkowemu przeglądowi rocznemu oraz pięcioletniemu nieruchomości jako elementy małej architektury (art. 62 ust. 1 ustawy Prawo budowlane).

Wszelkie działania w ramach kontroli i nadzoru należy odnotować w dzienniku placu zabaw. Oprócz tego należy dołączyć świadectwa kontroli i badań technicznych, instrukcje kontroli, obsługi i konserwacji urządzeń. Okazania dokumentacji może żądać straż miejska, policja oraz nadzór budowlany.

3. Brak zachowania stref minimalnych.

Wokół każdej zabawki na placu zabaw musi być zachowana bezpieczna strefa, w której nie może się znaleźć inny element. W normie PN-EN 1176-1 podany jest wzór na określenie powierzchni upadku wokół każdej zabawki na placu zabaw: $B=0,66xH+0,5m$, gdzie B jest bezpieczną odległością, która równa się 0,66, mnożone przez H - wysokość swobodnego upadku (to wysokość na jaką dziecko może wejść) dodać 0,5 metra. W tej odległości nie ma prawa się znaleźć.

4. Brak zakotwiczenia urządzeń.

Urządzenia powinny być trwale związane z podłożem, aby zapobiec przesuwaniu urządzeń i zapewnić zachowanie wokół nich strefy bezpieczeństwa.

5. Zanieczyszczenie.

Śmieci np. ostre, twarde, lub toksyczne przedmioty np. butelki, puszki, niedopałki papierosów, szkło itd., mogą zagrażać zdrowiu dzieci.

6. Niewłaściwa nawierzchnia.

Rodzaj zastosowanej nawierzchni zależy od wysokości swobodnego upadku. Może to być np. nawierzchnia bitumiczna, piasek, darń lub nawierzchnia syntetyczna.

W/w normy określają wymagania odnośnie nawierzchni stosowanych na placach zabaw, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów, w których niezbędna jest amortyzacja upadku.

7. Brak regulaminu.

Regulamin powinien określać zasady użytkowania placu zabaw oraz informować o zarządcy terenu, położeniu najbliższego telefonu, numerach telefonów alarmowych, numerach kontaktowych do właściciela lub zarządcy placu zabaw w celu powiadomienia o zniszczeniach lub awarii.

PRZYKŁAD: „Regulamin korzystania z placu zabaw

Plac zabaw jest ogólnodostępnym terenem przeznaczonym do zabaw i wypoczynku dzieci.

Z urządzeń zabawowych dzieci powinny korzystać pod opieką osób dorosłych.

Plac zabaw wyposażony został w urządzenia zabawowe przeznaczone dla dzieci w wieku oddo lat.

Korzystanie z poszczególnych urządzeń zabawowych winno być dostosowane do rozwoju psycho - fizycznego dziecka. Oceny winien dokonać rodzic/opiekun dziecka.

- *Wyposażenie placu zabaw powinno być wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem.*
- *Rodzice/opiekunowie dzieci winni pamiętać o odpowiedzialności prawnej za ewentualne szkody wyrządzone przez dzieci na osobach lub mieniu.*
- *Zabrania się picia alkoholu i palenia papierosów.*
- *Zabrania się niszczenia roślinności i zaśmiecania terenu.*
- *Zabrania się wprowadzania psów.*

Administratorem placu zabaw, do którego można zgłaszać uwagi jest tel

Telefony alarmowe:

Straż Miejska

Policja tel. 997

Pogotowie Ratunkowe tel. 999

Ogólny - pomoc tel. 112 (z tel. komórkowego).”

8. Brak oznaczenia urządzeń.

Tabliczka znamionowa urządzenia powinna podawać informacje o producencie, dacie produkcji, numerze seryjnym i numerze normy, zgodnie z którą urządzenie wyprodukowano. Osobno powinien być zaznaczony poziom gruntu.

9. Drewno w bezpośrednim kontakcie z gruntem.

Niedopuszczalne jest zakopywanie lub betonowanie bezpośrednio w gruncie drewnianych elementów. Dotychczasowa norma PN-EN 1176-1 dopuszcza trzy przypadki kotwienia drewnianych urządzeń:

- *gdy drewno posiada dostateczną odporność naturalną zgodnie z normą EN 350-2; odporność tę posiadają nie spotykane zazwyczaj w branży placów zabaw gatunki drewna egzotycznego,*
- *gdy drewno stoi ponad ziemią na metalowej kotwie lub stopce słupka,*
- *gdy drewno jest zaimpregnowane ciśnieniowo zgodnie z normami EN 355-2 oraz EN 351-1.*

10. Niewłaściwe zabezpieczenie sklejki.

Norma wymaga, aby elementy urządzeń wykonane ze sklejki były zabezpieczone przed wpływem warunków atmosferycznych. Pomalowanie sklejki impregnatem koloryzującym jest niewystarczające.

11. Korozja elementów metalowych.

Zaniedbane, skorodowane urządzenia metalowe mają obniżoną wytrzymałość i stanowią zagrożenie.

12. Błędy w fundamentowaniu.

Zbyt płytkie zalewanie fundamentów lub przykręcanie sprężyn bujaków bezpośrednio do fundamentu grozi ich wyrwaniem. Norma PN-EN 1176-1 wyraźnie mówi jak wyposażenie placu zabaw ma być fundamentowane, a nawet zamieszcza rysunek. Tu również dopuszcza się do stosowania trzy przypadki:

- fundamenty umieszcza się 40 cm pod powierzchnią gruntu,
- jeżeli wierzchołek fundamentu wykonany jest jak na rysunku w normie, to fundament może się znajdować 20 cm pod powierzchnią gruntu,
- fundament jest całkowicie przykryty urządzeniem, jak w przypadku karuzel tarczowych.

Najczęściej spotkać można dwa rodzaje nieprawidłowości związane z fundamentowaniem:

- zbyt płytkie zalewanie fundamentów (betonując sprzęt na placu zabaw nie można wyprofilować fundamentu zgodnie z wymaganiami normy, zatem jego górna powierzchnia musi być zagłębiona 40 cm pod powierzchnię). Równocześnie pamiętać należy, że drewno nie może stykać się z gruntem,
- przykręcanie sprężyn bujaków bezpośrednio do fundamentu, co skutkuje tym, że jego wierzch znajduje się na powierzchni lub tuż pod nią, a powinien się znaleźć 40 cm niżej.

13. Niewłaściwe wymiary otworów grożące zakleszczeniem.

Niebezpieczeństwo zakleszczeń jest dość powszechnie spotykaną nieprawidłowością. Norma PN-EN 1176-1 podaje wymiary otworów (wymiar w dowolną stronę), jakich nie można stosować podczas konstruowania wyposażenia placów zabaw, gdyż dziecko może w nich zaklinować paluszek, rączkę, główkę, czy inną część ciała. Dotyczy ta sprawa każdego otworu, okienka, drabin, otworów między stopniami schodów, w balustradach, daszkach itd. Zakazane wymiary otworów:

- 8-25 mm
- 30-80 mm
- 110-230 mm.

Dozwolone są zatem otwory o wymiarach:

- poniżej 8 mm
- 25-30 mm
- 80-110 mm
- powyżej 230 mm.

14. Brak odpowiednich zabezpieczeń w karuzelach.

W przypadku karuzel tarczowych najczęstszą nieprawidłowością jest brak dolnej płyty kryjącej uźebrowanie tarczy. Twarde siedziska huśtawek zawieszane na sztywnych prętach. Ta poważna wada dotyczy głównie starszych huśtawek. Według normy siedzisko huśtawki powinno być wykonane z gumy i zawieszane na odpowiednim łańcuchu. Niezastosowanie się do tych wymogów zagraża zdrowiu i życiu dzieci.

15. Ostre krawędzie.

Częstą nieprawidłowością jest niewłaściwy sposób wykończenia urządzenia w procesie produkcyjnym, co skutkuje występowaniem ostrych krawędzi, które grożą zranieniem.

16. Brak elementów hamujących ruch.

Norma wymaga, aby huśtawka wagowa (tzw. ważka) była wyposażona w elementy hamujące ruch. Najprostszym sposobem ich wykonania jest umieszczenie w miejscach styku końców ramion ważki z gruntem elementów gumowych, np. częściowo wkopanych opon.

Place i sale zabaw w świetle Prawa budowlanego

ustawa z 7 lipca 1994 Prawo budowlane (tekst jedn. Dz. U. z2006r. nr 156, poz. 1118 z późn. zm.)

Art. 3. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) obiekcie budowlanym – należy przez to rozumieć:
 - a. budynek wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi,
 - b. budowlę stanowiącą całość techniczno – użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami,
 - c. obiekt małej architektury.
- 4) obiekt małej architektury – należy przez to rozumieć niewielkie obiekty, w szczególności:
 - a. kultu religijnego, jak: kapliczki, krzyże przydrożne, figury,
 - b. posągi, wodotryski i inne obiekty architektury ogrodowej,
 - c. użytkowe służące rekreacji codziennej i utrzymaniu porządku, jak piaskownice, huśtawki, drabinki, śmietniki;

Art. 4. Każdy ma prawo zabudowy nieruchomości gruntowej, jeżeli wykaże prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, pod warunkiem zgodności zamierzenia budowlanego z przepisami.

Art. 5.1. Obiekt budowlany wraz ze związanymi z nimi urządzeniami budowlanymi należy, biorąc pod uwagę przewidziany okres użytkowania, projektować i budować w sposób określony w przepisach, w tym techniczno – budowlanych, oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej, zapewniając:

- 1) spełnienie wymagań podstawowych dotyczących:
 - a. bezpieczeństwa konstrukcji,
 - b. bezpieczeństwa pożarowego,
 - c. bezpieczeństwa użytkowania,
 - d. odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych oraz ochrony środowiska,
 - e. ochrony przed hałasem i drganiami,
 - f. oszczędności energii i odpowiedniej izolacyjności cieplnej przegród.
- 2) warunki użytkowe zgodnie z przeznaczeniem obiektu, ...
- 3) możliwość utrzymania właściwego stanu technicznego,
- 4) niezbędne warunki do korzystania z obiektów użyteczności publicznej ...
- 5) warunki bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 6)
- 7)
- 8) odpowiednie usytuowanie na działce budowlanej,
- 9)
- 10)

art. 5.2. Obiekt budowlany należy użytkować w sposób zgodny z przeznaczeniem i wymaganiami ochrony środowiska oraz utrzymywać w należyтым stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej, w szczególności w zakresie związanym z wymaganiami, o których mowa w ust. 1 pkt. 1 – 7.

Art. 10. Wyroby wytworzone w celu zastosowania w obiekcie budowlanym w sposób trwały, o właściwościach użytkowych, umożliwiających prawidłowo zaprojektowanym i wykonanym

obiektom budowlanym spełnienie wymagań podstawowych, o których mowa w art. 5 ust. 1, pkt 1, można stosować przy wykonywaniu robót budowlanych wyłącznie, jeżeli wyroby te zostały wprowadzone do obrotu zgodnie z przepisami odrębnymi.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury

z dnia 12 kwietnia 2002 r. (Dz. U. nr 75, poz. 690 z późn.zm.)

w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

§ 19. 1. Odległość wydzielonych miejsc postojowych, w tym również zadaszonych, lub otwartego garażu wielopoziomowego dla samochodów osobowych od okien pomieszczeń przeznaczonych na stały pobyt ludzi w budynku mieszkalnym, budynku zamieszkania zbiorowego, z wyjątkiem hotelu, budynku opieki zdrowotnej, oświaty i wychowania, a także od placu zabaw i boiska dla dzieci i młodzieży, nie może być mniejsza niż:

- 1) 7 m - w przypadku 4 stanowisk łącznie,
- 2) 10 m - w przypadku 5 do 60 stanowisk łącznie,
- 3) 20 m - w przypadku większej liczby stanowisk, z uwzględnieniem § 276 ust. 1.

2. Odległość wydzielonych miejsc postojowych lub otwartego garażu wielopoziomowego dla samochodów osobowych od granicy działki budowlanej nie może być mniejsza niż:

- 1) 3 m - w przypadku 4 stanowisk łącznie,
- 2) 6 m - w przypadku 5-60 stanowisk łącznie,
- 3) 16 m - w przypadku większej liczby stanowisk.

3. Odległości, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się do sytuowania wjazdów do zamkniętego garażu w stosunku do okien budynku opieki zdrowotnej, oświaty i wychowania, a także placów zabaw i boisk dla dzieci i młodzieży.

4. Zachowanie odległości, o których mowa w ust. 1 i 2, nie jest wymagane przy sytuowaniu miejsc postojowych między liniami rozgraniczającymi ulicę.

§ 40. 1. W zespole budynków wielorodzinnych objętych jednym pozwoleniem na budowę należy, stosownie do potrzeb użytkowych, przewidzieć place zabaw dla dzieci i miejsca rekreacyjne dostępne dla osób niepełnosprawnych, przy czym co najmniej 30 % tej powierzchni powinno znajdować się na terenie biologicznie czynnym, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

2. Nasłonecznienie placu zabaw dla dzieci powinno wynosić co najmniej 4 godziny, liczone w dniach równonocy (21 marca i 21 września) w godzinach 10⁰⁰-16⁰⁰. W zabudowie śródmiejskiej dopuszcza się nasłonecznienie nie krótsze niż 2 godziny.

3. Odległość placów i urządzeń, o których mowa w ust. 1, od linii rozgraniczających ulicę, od okien pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi oraz od miejsc gromadzenia odpadów powinna wynosić co najmniej 10 m.

Przy opracowaniu wykorzystano informacje zawarte na stronach internetowych:

<http://www.lunaparki.pl/>

<http://www.um.warszawa.pl/wydarzenia/placzabaw2007>

<http://www.pkn.pl/>